

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:

Gabrielle Zevin

TOMORROW, AND TOMORROW, AND TOMORROW

Copyright © 2022 by Gabrielle Zevin

This edition is published by arrangement with Sterling Lord Literistic, Inc.
and ANA Sofia

Translation Copyright © 2024 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-05272-5

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

**SUTRA,
I SUTRA,
I SUTRA**
Gabrijela Zevin

Prevela Branislava Maoduš

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2024.

I ponovo, za H. K. – u igri i poslu

Da je ljubav sve,
to je sve što o ljubavi znamo;
dovoljna je, teretu bi trebalo
taman da žleb je.

– EMILI DIKINSON

BOLESNA DECA

1

Pre nego što je ponovo izgradio sebe kao Mejzera, Mejzer* se zvao Samson Mejzer, a pre nego što je postao Samson Mejzer, bio je Samson Masur – i promenom ova tri slova sebe je iz pristojnog, očigledno jevrejskog dečaka, preobrazio u profesionalnog graditelja svetova – i u detinjstvu je bio Sam, S.A.M. u dvorani slavnih dedine *Donkey Kong* mašine, ali najčešće Sam.

Jednog kasnog decembarskog poslepodneva na izmaku dvadesetog veka, Sam je izašao iz vagona podzemne železnice samo da bi video da je arterija koja vodi ka pokretnim stepenicama zakrčena masom sveta zagledanom u reklamu na stanici. Kasnio je. Išao je na sastanak sa akademskim savetnikom koji je odlagao već čitav mesec, a svi oko njega smatrali su da je nužno da to obavi pre zimskog raspusta. Sam nije voleo mase – nije voleo da se nađe u njima ili da uživa u ludostima kojima su ljudi bili skloni da se prepuštaju, u masi. Ali ovu gužvu nije mogao da izbegne. Moraće da se probije kroz nju ako želi da izbije u nadzemni svet.

Sam je nosio preveliki vuneni mornarski zimski kaput nasleđen od cimerara Marksa, koji ga je kupio na prvoj godini studija u prodavnici polovne

---

* *Maze* – lavirint koji se sastoji od mreže prolaza i više od jedne staze. (Prim. prev.)

vojne opreme u gradu. Marks ga je ostavio da trune u plastičnoj kesi u kojoj ga je doneo gotovo čitav semestar pre nego što je Sam pitao može li ga da pozajmi. Ta zima bila je nemilosrdna, i najzad je vantropski ciklon u aprilu (Aprilu! Kakvo su ludilo ove zime u Masačusetsu!) nagrizao Samov ponos dovoljno da zamoli Marksa da mu pozajmi zaboravljeni kaput. Sam se pretvarao da mu se dopada kroj, a Marks je rekao da Sam može da ga zadrži, što je Sam i očekivao da će reći.

Kao i većina stvari kupljenih u prodavnici vojne opreme, kaput se osećao na plesan, prašinu i znoj mrtvih momaka, i Sam se trudio da ne razmišlja o tome zašto je ovaj komad odeće uopšte stavljen u prodaju. Ali bio je mnogo topliji od vetrovke koju je doneo iz Kalifornije na prvoj godini studija. I verovao je da mu veliki kaput potpuno skriva sitno telo. U kaputu je, zbog njegove neverovatne veličine, izgledao još sitnije, kao dete.

Odnosno, Sam Masur, sa dvadeset dve godine, nije imao građu potrebnu za guranje i probijanje kroz masu, pa se, koliko je to bilo moguće, kroz nju provlačio osećajući se pomalo kao nesrećni vodozemac iz video-igre *Froger*. Hvatao je sebe kako ponavlja „izvinite“, ne misleći to zaista. Istinski veličanstvena stvar u načinu kodiranja mozga je, mislio je Sam, činjenica da čovek može izgovoriti „izvinite“ a da zapravo misli „nosi se“. Ukoliko nisu potpuno nepouzdana ili očigledno prikazani kao ludaci ili nitkovi, likove u romanima, filmovima i igrama trebalo bi prihvatati na osnovu prikazanog – celovitosti rečenog i urađenog. Ali ljudi – obični, pristojni i suštinski čestiti ljudi – nisu mogli da preguraju dan bez tog jednog neizostavnog dela programa koji im omogućava da kažu jedno a misle, osećaju, pa čak i rade sasvim drugo.

„A da me možda zaobideš?“, povikao je na Sama muškarac u zelenom makrame šeširu.

„Izvinite“, rekao je Sam.

„Dodavola, zamalo“, promrmljala je žena se bebom u nosiljci kada je Sam prošao ispred nje.

„Izvinite“, rekao je Sam.

Povremeno bi neko žurno otišao ostavljajući praznine u masi. Te praznine trebalo je da budu prilike Samu za beg, ali nekako su se, istog časa, popunjavale novim ljudima gladnim rasonode.

Gotovo je bio stigao do pokretnih stepenica kada se okrenuo da vidi u šta to masa gleda. Sam je zamišljao kako priča Marksu o zagušenju u podzemnoj

i kako mu on govori: „Zar te nije zanimalo šta je u pitanju? Oko tebe je čitav svet pun ljudi i stvari, pod uslovom da uspeš da ne budeš mizantrop na trenutak.“ Samu se nije dopadalo što ga Marks smatra za mizantropa, premda to jeste bio, i zato se okrenuo. I tada je ugledao svoju staru drugaricu, Sejdi Grin.

Viđali su se tu i tamo proteklih godina. Oboje su bili redovni posetioци sajmova nauke, lige akademskih igara i brojnih drugih takmičenja (u govorništву, robotici, kreativnom pisanju, programiranju). Jer bilo da ste pohađali osrednju državnu srednju školu na istoku (Sam), ili otmenu privatnu školu na zapadu (Sejdi), losanđeleski krug pametnih klinaca bio je isti. Pogledi bi im se sreli preko prostorije pune štrebera – ponekad bi mu se čak i nasmešila, kao da želi da potvrdi njihov sporazum – a zatim bi je progutao grabljivi krug privlačnih, pametnih klinaca u kome se večito kretala. Krug mladića i devojaka nalik njemu, ali imućnijih, beljih, sa boljim naočarima i lepšim zubima. A on nije želeo da bude još jedan ružan štreber koji se mota oko Sejdi Grin. Ponekad ju je pretvarao u zlikovca u svojoj glavi i nabrajaо je u mislima sve one načine na koje ga je prezrela: onaj jedan put kada se okrenula od njega; ili onda kada je izbegla njegov pogled. Ali ona ništa od toga nije uradila – bilo bi gotovo bolje da jeste.

Znao je da je otišla na MIT* i pitao se da li bi mogao da naleti na nju kada je upisao Harvard. Dve i po godine nije uradio ništa da isprovocira tu priliku. A nije ni ona.

Ipak, sada je bila tu: Sejdi Grin lično. I pogled na nju gotovo mu je naterao suze na oči. Kao da je bila matematički dokaz koji mu je godinama izmicao i koji je sada, nakon što ga je pogledao odmornim očima, iz novog ugla, imao potpuno očigledno rešenje. *Eno Sejdi*, pomislio je. *Da*.

Spremao se da je pozove imenom, ali nije. Savladala ga je silina osećanja zbog vremena koje je prošlo otkako su poslednji put bili nasamo. Kako može čovek da bude mlad koliko je objektivno znao da je on sam mlad, a da je i pored toga prošlo toliko vremena? I zašto mu je iznenada bilo tako lako da zaboravi da je prezire? Vreme je, pomislio je Sam, zagonetka. Ali je, preispitavši se, promenio mišljenje. Vreme je bilo matematički objašnjivo; srce je – deo mozga koji srce predstavlja – bilo misterija.

---

* MIT (Institut za tehnologiju u Masačusetsu). (Prim. prev.)

Sejdi je prestala da gleda u ono u šta je masa gledala i sada je hodala ka crvenoj liniji koja ide ka centru grada.

Sam ju je pozvao po imenu: „SEJDI!“ Pored tutnjave voza koji je pristizao u stanicu, ona je još grmela i uobičajenom ljudskom aktivnošću. Jedna tinejdžerka je za napojnice na violončelu svirala hitove benda *Pingvin kafe*. Muškarac sa notesom u ruci pitao je putnike da li bi mogli da odvoje trenutak za muslimanske izbeglice. Pored Sejdi se nalazila tezga na kojoj su se prodavali voćni šejkovi za šest dolara. Baš kada je Sam uzviknuo njeno ime, blender je zabrujao šireći miris citrusa i jagoda memljivim vazduhom podzemne stanice. „Sejdi Grin!“, ponovo je povikao. I ponovo ga nije čula. Ubrzao je korak koliko je mogao. Kada je brzo hodao, osećao se, sasvim nelogično, kao da učestvuje u tronogoj utrci.

„Sejdi! SEJDI!“ Osećao se budalasto. „SEJDI MIRANDA GRIN! UMR-LA SI OD DIZENTERIJE!“

Najzad se okrenula. Polako je prelazila pogledom preko mase i licem joj se, kada je primetila Sama, raširio osmeh nalik na snimak ubrzanih video-sekvenci otvaranja pupoljka ruže koji je video na času fizike u srednjoj školi. Bio je prelep, pomislio je Sam i možda malčice, brinuo je, afektiran. Prišla mu je i dalje se smešeci – imala je jamicu u desnom obrazu i gotovo neprimetan razmak između dve gornje jedinice – a njemu se učinilo kako masa pred njom kao da se razilazi, na način na koji se svet nikada zbog njega ne bi pomerio.

„Moja je sestra umrla od dizenterije, Same Masure“, rekla je Sejdi. „Ja sam umrla od iscrpljenosti nakon ugriza zmije.“

„I zato što nisi htela da ubiješ bizona“, rekao je Sam.

„To je rasipnički. Sve to meso samo truli.“

Sejdi ga je zagrlila. „Sam Masur! Nadala sam se da ću naleteti na tebe.“

„Možeš me naći u telefonskom imeniku“, rekao je Sam.

„Pa, možda sam se nadala da će biti prirodnije“, rekla je Sejdi. „A sada i jeste.“

„Šta tebe dovodi na Harvard skver?“, pitao je Sam.

„Pobogu, Magično oko, razume se“, rekla je razigrano. Pokazala je na reklamu ispred sebe. Sam je po prvi put primetio poster veličine 152 puta 101 centimetar koji je putnike pretvorio u hordu zombija.

SAGLEDAJTE SVET NA SASVIM NOVI NAČIN.
MAGIČNO OKO JE DAR KOJI SVI ŽELE OVOG BOŽIĆA.

Poster je prikazivao psihodeličnu šaru u božićnim smaragdanim, rubin i zlatnim tonovima. Ako biste dovoljno dugo gledali šaru, vaš mozak bi sam sebe prevario da vidi skrivenu 3D sliku. Ovo se zvalo autostereogram i svaki osrednje vešt programer lako je mogao da ga napravi. *Ovo?* Pomislio je Sam. *Šta je sve ljudima zabavno.* Zaječao je.

„Ne odobravaš?“, rekla je Sejdi.

„Ovo može da se pronade u svakoj dnevnoj sobi studentskih domova na kampusu.“

„Ne ova konkretna slika, Same. Ova se nalazi...“

„Na svakoj stanici podzemne železnice u Bostonu.“

„Možda i Sjedinjenim Državama?“, nasmejala se. „Dakle, Same, želiš li da vidiš svet magičnim očima?“

„Ja uvek svet gledam magičnim očima“, rekao je. „Iz mene pršti detinjne čuđenje.“

Sejdi je pokazala dečaka od nekih šest godina: „Pogledaj kako je srećan! Sada je skapirao! Bravo!“

„Da li si ti videla?“, pitao je Sam.

„Nisam još“, priznala je Sejdi. „A sada zaista moram da uhvatim naredni voz da ne bih zakasnila na predavanje.“

„Mora da imaš još pet minuta da sagledaš svet magičnim očima“, rekao je Sam.

„Možda sledeći put.“

„Hajde, Sejdi. Uvek će stići naredni voz. Koliko puta možeš da pogledaš u nešto, svesna da svi oko tebe vide potpuno isto ili da barem njihovu mozgovi i oči reaguju na isti fenomen? Da li ćeš ikada više imati takav dokaz da smo svi u istom svetu?“

Sejdi se žalosno nasmešila i pesnicom blago udarila Sama u rame. „Ovo je nešto najsvojstvenije tebi, Same, što si mogao da kažeš.“

„Sam sam ja.“

Uzdahnula je kada je čula tutnjavu voza koji napušta stanicu. „Ako padnem Napredne teme u kompjuterskoj grafici, ti ćeš biti kriv.“ Stala je ponovo ispred postera. „Gledaj i ti sa mnom, Same.“

„Razumem, gospođo.“ Sam je ispravio ramena pa se zagledao pravo preda se. Godinama nije stajao ovako blizu Sejdi.

Uputstva na posteru uputila su ih da opuste oči i usredsrede se na jednu tačku dok im skrivena slika ne iskrsne pred očima. Ako to ne upali, sledeće uputstvo glasilo je da priđu bliže posteru i polako se povuku unazad, ali na železničkoj stanici za to nije bilo mesta. U svakom slučaju, Sam nije mario za skrivenu sliku. Slutio je da je to novogodišnja jelka, anđeo i zvezda, i premda verovatno ne Davidova zvezda, nešto sezonsko, otrcano i opšte dopadljivo, nešto što bi trebalo da proda još proizvoda Magično oko. Autostereogrami nikada nisu delovali na Sama. Razmišljao je da su razlog tome naočare. Naočare, koje je nosio da bi korigovao tešku kratkovidost, nisu dozvoljavale njegovim očima da se dovoljno opuste da bi njegov mozak prihvatio iluziju. I tako je, nakon što je prošlo sasvim pristojno vremena (petnaest sekundi), Sam prestao da se trudi da vidi skrivenu sliku i zagledao se u Sejdi.

Kosa joj je bila kraća nego što je bilo moderno, pretpostavljao je, ali u istim talasima boje mahagonija kao i uvek. Blede pegice na nosu bile su iste, koža i dalje maslinasta, premda svetlija nego kada su bili deca u Kaliforniji, a usne ispucale. Oči su joj bile iste smeđe boje sa zlatnim tačkicama. I njegova majka Ana imala je slične oči, i rekla je Samu da se takva boja očiju naziva heterohromija. Tada mu je ovaj naziv zvučao kao neka bolest, nešto od čega bi njegova majka mogla umreti. Ispod očiju su joj se nazirali jedva primetni tamni kolutovi, ali i njih je imala kao dete. No ipak mu se činilo da je umorna. Sam je gledao Sejdi i mislio: *Ovo je putovanje kroz vreme*. Kada gledaš osobu i vidiš je i u prošlosti i u sadašnjosti istovremeno. A ovaj oblik transporta funkcionisao je samo sa onima koje čovek poznaje izvesno vreme.

„Videla sam!“, rekla je. Oči su joj se razvedrile, a na licu joj se pojavio izraz koji je pamtio još otkako joj je bilo jedanaest godina.

Sam je žurno vratio pogled na poster.

„Jesi li ti video?“, pitala je.

„Jesam“, rekao je. „Video sam.“

Sejdi ga je pogledala. „Šta si video?“

„To“, rekao je Sam. „Čudesno sjajno. Užasno praznično.“

„Da li si zaista video?“ Sejdi su se usne trznule nagore. One njene heterohromne oči gledale su ga sa veseljem.

„Jesam, ali ne želim da pokvarim doživljaj onima koji nisu.“ Pokazao je na hordu.

„U redu, Same“, rekla je Sejdi. „To je veoma uvidavno.“

Znao je da ona zna da nije ništa video. Nasmešio joj se i ona se nasmešila njemu.

„Nije li to čudno?“ rekla je Sejdi. „Imam osećaj kao da nikada nisam prestala da te viđam. Imam osećaj kao da svaki dan dolazimo i gledamo ovaj poster.“

„Kapiramo se“, rekao je Sam.

„Zaista se kapiramo. I povlačim ono što sam malopre prekla. Ovo je nešto najsvojstvenije tebi što si mogao da kažeš.“

„Najsamiji sam ja. Ti si...“ U tom trenutku je ponovo zabrujao blender.

„Šta?“ rekla je.

„Na pogrešnom trgu“, ponovio je.

„Šta je 'pogrešan trg'?“

„Ti si na Harvard skveru, a trebalo bi da si na Central skveru ili Kendal skveru. Čini mi se da sam čuo da si upisala MIT.“

„Moj momak živi ovde“, rekla je Sejdi na način kojim mu je stavila na znanje da ne želi dalje na razgovara na tu temu. „Pitam se zašto se zovu tako. Nisu zapravo kvadrati, zar ne?“ Približavao se još jedan voz za centar grada. „Moj voz. Ponovo.“

„Tako vozovi funkcionišu“, rekao je Sam.

„Istina. Postoji voz, i voz, i voz.“

„U tom slučaju jedino je ispravno da sada odemo na kafu“, rekao je Sam. „Ili već na nešto što piješ, ako je kafa preveliki kliše za tebe. Možemo da odemo na masala čaj. Maču. *Snepl*. Šampanjac. Iznad naših glava postoji čitav svet beskrajnog izbora napitaka, znaš? Potrebno je samo da se provozamo pokretnim stepenicama pa možemo njima da se poslužimo.“

„Volela bih da mogu, ali moram da stignem na predavanje. Pročitala sam možda polovinu materijala. Jedina nada su mi tačnost i redovno prisustvovanje.“

„Ne verujem“, rekao je Sam. Sejdi je bila među najgenijalnijim ljudima koje je poznavao.

Još jednom ga je žurno zagrlila. „Drago mi je što sam naletela na tebe.“

Krenula je prema vozu i Sam je morao da pronade način da je spreči. Da je ovo bila igrica, pauzirao bi je. Mogao bi da krene iznova, da kaže nešto drugo, da ovog puta odabere prave reči. Mogao bi da pretraži inventar u potrazi za predmetom koji bi sprečio Sejdin odlazak.

Nisu razmenili ni brojeve telefona, pomislio je očajnički. Njegov mozak je izlistavao načine na koje je neko mogao nekoga da pronade 1995. godine. U prošlosti, kada je Sam bio dete, ljudi su mogli zauvek da se izgube, ali nisu se više tako lako gubili kao nekada. Sve je više bilo potrebno samo da imate želju da osobu iz digitalne pretpostavke pretvorite u neposlušnu krv i meso. I tako se tešio, još dok se prilika njegove stare prijateljica gubila u daljini na stanici podzemne železnice, da se i svet kreće u istom pravcu – sa globalizacijom, informacionim auto-putem i sličnim. Lako će pronaći Sejdi Grin. Može da pogodi njen imejl – imejl-adrese na MIT-u slede isti obrazac. Mogao bi da pretraži njihov onlajn-imenik. Mogao bi da pozove katedru za informatiku – pretpostavljao je da je u pitanju informatika. Mogao bi da pozove njene roditelje, Stivena Grina i Šarin Fridman Grin u Kaliforniju.

A ipak, poznao je sebe i znao je da je tip čoveka koji nikada nikoga neće pozvati ukoliko nije potpuno siguran da će njegov pokušaj ostvarenja kontakta biti dočekan dobrodošlicom. Njegov um bio je opasno negativan. Izmisliće da je bila hladna prema njemu, da čak tog dana i nije imala predavanje, i da je samo želela da pobegne od Sama. Njegov um će ostati pri tome da bi mu, da je želela da ga vidi, dala način da stupi s njom u kontakt. Zaključiće da je za Sejdi Sam podsetnik na bolan period života i da zato, naravno, ne želi ponovo da ga vidi. Ili da joj možda, kako što je često podozreva, nije ništa značio – bio je dobročinstvo bogate devojke. Zadržaće se na priznanju da ima momka na Harvard skveru. Otkriće njen broj, njenu imejl-adresu, njenu fizičku adresu, i nikada ništa od toga neće iskoristiti. I tako je, sa fenomenološkom težinom, shvatio da bi ovo mogao biti poslednji put da vidi Sejdi Grin, pa je pokušao da upamti kako je izgledala, dok se udaljavala na peronu podzemne železnice jednog studenog dana u decembru. Bež kapa od kašmira, rukavice i šal. Tri-četvrt kaput boje kamilje dlake, sasvim sigurno ne iz prodavnice polovne vojne opreme. Farmerke, dobro izlizane, nepravilno iskrzanog šava nogavice krojene za čizmu. Crne patike sa belom prugom. Kožna poštanska torba čiji je kaiš prebacila

preko grudi, i koja je bila široka koliko i ona sama, i pretrpana, i iz koje je virio rukav džempera boje nebeljenog platna. Kosa – sjajna, blago vlažna – sezala joj je tik do ispod lopatica. Nije ovde bilo istinske Sejdi, zaključio je. Nije se razlikovala od mnoštva otmenih, negovanih studentkinja na stanici.

Pre nego što mu je sasvim nestala iz vida, okrenula se i dotrčala do nje-ga. „Same!“, rekla je: „Da li još uvek igraš igre?“

„Da“, odgovorio je sa pomalo previše entuzijazma. „Svakako. Stalno.“

„Izvoli.“ Spustila mu je disketu od 3,5 inča u ruke. „Ovo je moja igra. Verovatno si mnogo zauzet, ali odigraj je ako stigneš. Volela bih da čujem kako ti se čini.“

Otrčala je nazad do voza, a Sam je pošao za njom.

„Čekaj! Sejdi! Kako da kontaktiram sa tobom?“

„Moj mejl je na disketi“, rekla je. „U *Readme* dokumentu.“

Vrata voza su se zatvorila vraćajući Sejdi na njen skver. Sem je pogledao disketu: naziv igre bio je *Rešenje*. Rukom je popunila nalepnicu. Njen rukopis prepoznao bi svugde.

Kada se kasnije te noći vratio u stan, nije odmah instalirao *Rešenje*, premda je spustio disketu pored flopi-disk drajva kompjutera. Otkrio je da ga neigranje Sejdine igre strašno motiviše, pa se posvetio pristupnom radu za istraživanje na trećoj godini studija sa kojim je za mesec dana probio rok, i koji bi, kako su stvari stajale, čekao da ga preda tek posle praznika. Njegova tema je, nakon mnogo kršenja ruku, bila „Alternativni pristupi Banah–Tarski paradoksu u odsustvu aksioma izbora“, a kako mu je pisanje pristupnog rada bilo nadasve dosadno, strepeo je od mukotrpnog rada koji će zahtevati pisanje istraživačkog rada. Počeo je da podozreva da ga matematika, premda poseduje očigledan talenat, ne inspiriše preterano. Njegov savetnik na katedri za matematiku, Anders Larson, koji će osvojiti Fildsovu medalju, to je i rekao na sastanku tog poslepodneva. Njegove reči na rastanku su glasile: „Neverovatno si talentovan, Same. Ali vredi napomenuti da biti dobar u nečemu nije isto što i voleti to.“

Sam je pojeo italijansku hranu sa Marksom – Marks je poručio previše za sebe da bi Sam mogao da jede ostatke hrane dok je on izvan grada. Marks ga je ponovo pozvao da ide sa njim na skijanje u Teljurajd za vreme

praznika: „Zaista bi trebalo da pođeš, a ako zazireš od skijanja, svi ionako ostaju u kolibi.“ Sam je retko imao dovoljno novca da ode kući za praznike pa je ove pozive redovno dobijao, i isto tako redovno odbijao. Nakon večere je počeo da čita materijal za predavanje iz Moralnog rasuđivanja (na ovim predavanjima proučavali su filozofiju mladog Vitgenštajna, iz vremena pre nego što je odlučio da se prevario u pogledu svega), a Marks se spakovao za putovanje za vreme raspusta. Kada se Marks najzad spakovao, napisao je Samu čestitku i ostavio mu je na stolu zajedno sa vaučerom u vrednosti od pedeset dolara za bar. Tada je Marks ugledao disk.

„Šta je *Rešenje*?“, pitao je Marks. Uzео je zeleni disk pa ga pružio Samu.

„Igra mog prijatelja“, rekao je Sam.

„Kog?“, pitao je Marks. Živeli su zajedno već tri godine i Marks je retko čuo Sama da spominje prijatelje.

„Iz Kalifornije.“

„Hoćeš li je igrati?“

„Naposletku hoću. Verovatno će biti loša. Pristao sam da je pogledam čisto kao uslugu.“ Sam se osećao kao da izdaje Sejdi ovim rečima, ali verovatno će igrica biti loša.

„O čemu je?“, pitao je Marks.

„Nemam pojma.“

„Kul je naziv“, Marks je seo za Samov kompjuter. „Imam nekoliko minuta. Da je pokrenemo?“

„Zašto da ne?“ Premda je Sam planirao da igra sam, Marks i on su redovno zajedno igrali igre. Obojica su voleli video-igre usredsređene na borilačke veštine: *Mortal Kombat*, *Tekken*, *Street Fighter*. I povremeno su se vraćali kampanji u igri *Dungeons and Dragons*. Ova kampanja, u kojoj je Sam bio koordinator, trajala je više od dve godine. Igranje igre *Dungeons and Dragons* u paru je čudnovato, intimno iskustvo i postojanje kampanje krili su od svih koje su poznavali.

Marks je ubacio disk u mašinu, a Sam je instalirao igru na hard-drajv.

Sam i Marks su, nekoliko sati kasnije, završili prvo igranje *Rešenja*.

„Šta je, dođavola, bilo ovo?“, pitao je Marks. „Strašno kasnim kod Ajde. Ubiće me.“ Ajda je bila Marksova najnovija ljubavnica – sto osamdeset centimetara visoka igračica skvoša, i povremeni model, iz Turske – što je

bila prosečna biografija svake Marksove simpatije. „Zaista sam mislio da ćemo igrati pet minuta.“

Marks je obukao kaput – boje kamilje dlake, kao i Sejdin. „Tvoj prijatelj je opak kao sam đavo. I možda, genije. Otkud reče da ga znaš?“

2

Sejdi je bila proterana iz bolničke sobe svoje starije sestre Alis na dan kada je prvi put sreća Sama. Alis je bila mrzovoljna onako kako su to mrzovoljni svi trinaestogodišnjaci, ali je bila i mrzovoljna onako kako su mrzovoljni ljudi koji možda umiru od raka. Njihova majka Šarin rekla je da bi Sejdi trebalo da joj pruži mnogo prostora, i da su dvojni udari oluja puberteta i bolesti mnogo da se jedno telo nosi sa njima. A *mnogo prostora* značilo je da bi Sejdi trebalo da sedi u čekaonici dok Alis ne prestane da se ljuti na nju.

Sejdi nije bila sasvim sigurna čime je ovog puta isprovocirala Alis. Pokazavši joj sliku devojke u crvenoj beretki u časopisu *Tin*, rekla je nešto u smislu: *Lepo bi ti stajala ova kapa*. Sejdi jedva da se sećala šta je rekla, ali, ma šta to bilo, Alis to nije dobro prihvatila i besmisleno je zavrištala: *Niko ne nosi takve kape u Los Anđelesu! Zato i nemaš prijatelje, Sejdi Grin!* Alis je otišla u kupatilo i počela da plače, zvučeći kao da se guši jer joj je nos bio zapušen, a grlo puno rana. Šarin, koja je spavala u fotelji pored njene postelje, rekla je Alis da se smiri da joj ne bi pozlilo. Već mi je loše, rekla je Alis. Sada je i Sejdi počela da plače – znala je da nema prijatelje, ali je i dalje od Alis bilo pakosno što je to istakla. Šarin je rekla Sejdi da izađe u čekaonicu.

„Nije pošteno“, rekla je Sejdi majci. „Nisam ništa uradila. Ponaša se potpuno nerazumno.“

„Nije pošteno“, složila se Šarin.

Sejdi je, u izgnanstvu, pokušala da dokuči šta se desilo – iskreno je mislila da bi crvena kapa Alis lepo stajala. Ali je, kada je razmislila, zaključila da je Sejdi, spomenuvši kapu, htela nešto da joj kaže o njenoj kosi koja je počela da se proređuje od hemioterapije. I ako je Alis to pomislila, Sejdi je bilo žao što je uopšte spomenula glupu kapu. Pokucala je na vrata Alisine

bolničke sobe da se izvini. Kroz staklo prozora Šarin joj je usnama oblikovala: „Vrati se kasnije, Alis spava.“

Negde u vreme ručka Sejdi je ogladnela pa joj je donekle bilo malo manje žao Alis, a više joj je bilo žao nje same. Iritiralo ju je što se Alis ponašala kao kreten, a Sejdi bila za to kažnjena. Pogotovo što je Alis, kako su joj često ponavljali, bila bolesna, ali nije umirala. Oblik leukemije od koga je Alis patila imao je izrazito visoku stopu remisije. Dobro je reagovala na terapiju i verovatno će na jesen moći da redovno krene u srednju školu. Alis ovog puta mora da bude u bolnici svega dve noći i samo iz, ako je verovati njihovoj majci, „obilja predostrožnosti“. Sejdi se dopadao izraz „obilje predostrožnosti“. Podsećao ju je na izraze jato vrana ili galebova, čopor vukova. Zamišljala je da je „predostrožnost“ nekakvo stvorenje – možda mešanac bernardinca i slona. Krupna, druželjubiva životinja na koju se može računati da će braniti sestre Grin od pretnji, egzistencijalnih i drugih.

Bolničar je, primetivši jedanaestogodišnjakinju bez roditeljskog nadzora, i još upadljivo zdravu, doneo Sejdi puding od vanile. Prepoznao ju je kao jedno od brojnih zapostavljenih braće i sestara i predložio joj da ode u sobu za igre. Rekao joj je da se tamo nalazi konzola za *nintendo* koja se retko koristila posle podne radnog dana. Sejdi i Alis imale su *nintendo*, ali Sejdi nije imala šta da radi narednih pet sati dok je Šarin ne odveze kući. Bilo je leto, a ona je već drugi put pročitala *Fantomsku naplatnu stanicu*, a samo je tu knjigu ponela tog dana. Da se Alis nije razbesnela, dan bi bio ispunjen uobičajenim aktivnostima: gledale bi omiljene jutarnje emisije *Press that Button!* i *The Price Is Right*; čitale časopis *Seventin* i radile testove ličnosti jedna drugoj; igrale *Oregon Trail*^{*}, ili neku drugu obrazovnu igru koje su bile već učitanе u laptop težak devet kilograma koji je Alis dobila da bi na njemu nadoknadila nastavu koju je gubila; i mnoštvom neobaveznih aktivnosti kojima se devojke bave da im prođe vreme. Sejdi možda nema mnogo prijatelja, ali nikada nije osećala da su joj potrebni: Alis je bila *non plus ultra*^{**}. Niko nije bio pametniji, odvažniji, lepši, okretniji, urnebesniji, „više ma koji pridev da vam padne na pamet“ od Alis. I premda su svi

---

* Oregonska staza (Prim. prev.)

** Dalje ili bolje od nečega što je postignuto više ne može, najbolje, vrhunsko, nenadmašivo. (Prim. prev.)